Programma #Alert 2021-2022

(#leerlingalert, #studentalert, #ouderalert, #docentalert)

Onderbouwing ten behoeve van de additionele versterkingsmiddelen die zijn toegekend aan #leerlingalert voor uitvoering in Oost-Nederland

Petra van den Berg, programmaleider
Oktober 2021

Inhoudelijk opdrachtgever:	Stuurgroep Samen Weerbaar Gelderland-midden, onder leiding van de heer A. van Hout, burgemeester van Westervoort.
Uitvoering:	Programmaleider #Leerlingalert, Petra van den Berg, gemeente Rheden
Uitvoeringsgebied:	varieert: m.b.t. additionele versterkingsmiddelen: Oost Nederland.
Ambitie:	voorkomen dat jongeren (toekomstige beroepsbevolking) de stap in de (georganiseerde) misdaad zetten

Doelstellingen:

1. Vergroten van bewustwording en weerbaarheid van jongeren, medewerkers scholen en ouders/ verzorgers door:
   a. het geven van voorlichting aan jongeren, hun ouders en medewerkers van het onderwijs. Hiervoor is doelgroepspecifiek lesmateriaal ontwikkeld, waarbij wordt toegelicht dat (georganiseerde) misdaad groot en dichtbij is en impact heeft op zowel micro- als macroniveau. Verschillende vormen van criminaliteit worden toegelicht, gerelateerd aan de drugswereld en ook witwassen (o.a. geldezels), sexting/ exposing, illegale handel en prostitutie. Tevens worden de kwetsbaarheden van verschillende branches in relatie tot criminaliteit benoemd. Uitleg wordt gegeven over waarom criminelen jongeren ronselen, hoe dat ronselen in zijn werk gaat en waarom jongeren in de criminaliteit stappen. Tenslotte wordt behandeld hoe ondermijning in het algemeen en onder jongeren specifiek te herkennen is en wat de handelsperspectieven zijn. De les is interactief en persoonlijke verhalen (storytelling) worden afgewisseld met harde feiten. De basisvoorlichting duurt 90 minuten. Het lesmateriaal wordt actueel gehouden en maatwerk is mogelijk voor de verschillende opleidingen. Producten zijn: #leerlingalert, #studentalert, #ouderalert en #docentalert.
   b. in te springen op en ontwikkelen van nieuwe mogelijkheden om de doelgroepen te bereiken, mits dit past in de ambitie. Door bijvoorbeeld het verstrekken van opdrachten aan leerlingen/ studenten in het kader van een profielwerkstuk, minor, stage of afstuderen, wordt gestimuleerd dat jongeren zich in het onderwerp verdiepen. Hierbij wordt steeds bekeken of het resultaat van de opdrachten bijdraagt aan het programma. Voorbeelden zijn: onderzoek naar effectmeting, onderzoek naar vergroten betrokkenheid ouders bij schoolbijeenkomsten, onderzoek naar decisionmaking-units binnen het onderwijs, het maken van film- en lesmateriaal. Maar ook door bijvoorbeeld gemeentebrede ouderavonden te organiseren en mee te werken aan conferenties zoals Dag van de maatschappijdocent (Prodemos) of Als criminaliteit de school raakt (School en Veiligheid). Er worden ook voorlichtingen gegeven aan doelgroepen buiten het schoolverband, om het programma in breder verband aan te jagen. Zoals bijvoorbeeld voorlichtingen aan alumni-, studenten- en studieverenigingen
2. Het versterken van het netwerk van- en rondom jongeren door:
   a. in het uitvoeringsproces zowel het interne zorg-veiligheidsnetwerk als de lokale samenwerkingspartners te betrekken. Hiermee worden verbindingen gelegd, het netwerk zichtbaar gemaakt voor de doelgroep(en) en de drempel verlaagd om het thema en specifieke zorgen om en van een jongere bespreekbaar te maken;
   b. in te springen en ontwikkelen van mogelijkheden om netwerkpartners, zoals (toekomstige) docenten goed toe te rusten op hun taak.

Uitgangspunten:

- De aanpak van ondermijning is van ons allemaal. De veronderstelling dat de aanpak van ondermijning alleen van politie, justitie en andere handhavende instellingen wordt ontkracht in woord en daad. Zo staan trainers van deze instanties ‘ontkleurt’ voor de deelnemers – zonder uniform en kan een collega-wijkagent geüniformeerd de les bijwonen;

- Inzetten op een maatschappelijk probleem, niet een probleem van de school, waarmee de weg open staat dat iedere partij zich verantwoordelijk en niet bedreigd voelt;
- Verbinden met en positioneren van initiatieven en instrumenten die passen bij de ambitie en bijdragen aan de doelstellingen;
- Het lesprogramma wordt kosteloos aangeboden aan de scholen, zolang er financiële dekking is voor de uitvoering in het betreffende gebied. Reiskosten van de trainers, koffie/thee, lunch en eventueel avondeten worden door de school vergoed;
- De lessen worden gegeven door het programmateam, uitvoeringsteams, een trainerspool en docenten;
- Er wordt gewerkt volgens het principe train-de-trainer (zie organisatie).

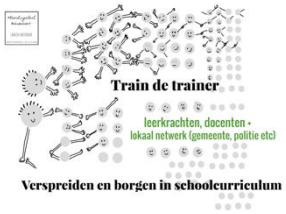

Doelgroepen:
jongeren vanaf (bij voorkeur) 3e klas Voortgezet Onderwijs tot en met Wetenschappelijk Onderwijs, medewerkers van onderwijsinstellingen en ouders/ verzorgers.

Organisatie
De organisatiestructuur, zoals deze is beschreven in het Programmaplan #Leerlingalert 2020-2021, blijft gehanteerd. Dit betekent dat de Stuurgroep Samen Weerbaar inhoudelijk opdrachtgever is en de kaders bepaalt waarbinnen het programma wordt uitgevoerd en daarbij de voorwaarden weegt van de financiers van het programma in de besluitvorming.
De programmaleider is inhoudelijk verantwoordelijk voor het uitvoeren van het programma, doet voorstellen aan de opdrachtgever indien deze afwijken van de kaders en legt de programmaleider inhoudelijk verantwoording af aan de opdrachtgever. De programmaleider is functioneel werkzaam binnen de gemeente Rheden. Gemeente Rheden faciliteert de uitvoering van het programma in bestuurlijke zin, betreffende personele aangelegenheden en financiële administratie van het programma en is opdrachtnemer.
Voor de uitvoering van het programma stelt de programmaleider een programmateam samen, indien de middelen hiertoe toereikend zijn. Het programmateam wordt in 2022 vanuit de additionele versterkingsgelden gefinancierd, zijnde programmaleider 28u/wk en teamlid 22u/wk. Dit team is verantwoordelijk voor de kwaliteit van het programma, het actualiseren en ontwikkelen van het programma inclusief lesmateriaal en bibliotheek, het beheer van de website, de opleiding en ondersteuning van uitvoeringsteams en trainers (zie hieronder), het aangaan en onderhouden van de regionale en landelijke samenwerkings-verban-den, het ondersteunen van docenten en communicatie. En in Gelderland en Overijssel voert zij ook het programma uit op de scholen in dat gebied.
Hiervoor vormt het team een eigen trainerspool– en leidt deze op zodat zij, indien nodig ingezet kunnen worden in de uitvoering. De trainerspool bestaat uit mensen die werkzaam of studerend zijn (meestal) in de veiligheid-, zorg- of onderwijssector. Van belang is dat zij gedreven zijn en een boodschap voor de doelgroep kunnen overbrengen. Trainers werken op vrijwillige basis. Zij worden opgeleid door het programmateam en of de uitvoeringsteams.
Nieuw ten opzichte van het programmaplan #Leerlingalert 2020-2021 is de rol van uitvoeringsteams. Dit is ontstaan, doordat andere regio's nu ook aan het programma kunnen deelnemen. De Stuurgroep heeft hiermee ingestemd. Deze regio's voorzien in hun eigen uitvoeringsteams, hebben eigen trainerspools en voeren het programma uit op scholen in dat gebied (gemeente of provincie), conform de processen en richtlijnen van het programmateam.
Deze uitvoeringsteams (en trainers) worden opgeleid en gefaciliteerd door het programmateam. Zij betalen daarvoor een bijdrage aan het programmateam (zie onder Financiën). De inzet van het programmateam m.b.t. de landelijke uitrol, gaat niet ten koste van de uitvoering in Oost-Nederland.

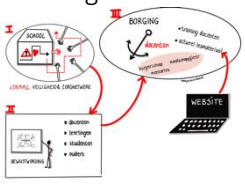

Van introductie tot borging

Het programma wordt uitgevoerd op onderwijsinstellingen volgens een omschreven procedure. Deze bestaat uit drie fases:

I. Verbinden en betrekken infrastructuur lokale zorg- en veiligheidspartners;
II. Bewustwordingslessen voor medewerkers van de school, de leerlingen/ studenten en hun ouders/ verzorgers, waarbij zover mogelijk de lokale zorg- en veiligheidspartners aanwezig zijn;
III. Borging van het programma in het curriculum (maatschappijleer, professionalisering, burgerschap, mentorles).

Een andere introductieroute is dat docenten training krijgen in het lesmateriaal en additioneel in signaleren en handelsperspectieven, waarna zij zelf de leerlingen/ studenten voorlichten. Ook hierbij is de focus gericht op borging in het curriculum van de opleiding.

Om borging te bevorderen, faciliteert het programmateam de docenten in het beschikbaar stellen van het lesmateriaal via een besloten deel van de website (www.leerlingalert.nl). Het lesmateriaal is voorzien van lesbrieven en de lessen zijn ook in volledig ingesproken vorm beschikbaar. De lessen zijn actueel en kunnen op maat worden aangepast. Hiermee wordt ook samengewerkt met docenten. Docenten en trainers worden door het programmateam gefaciliteerd met webinars over het lesmateriaal of juist scholing in het training geven, zodat de boodschap van de bewustwordingsles beter aankomt.

De pilot “Maatschappij in de klas”, die het #Alertteam vorig jaar samen met Hogeschool Arnhem Nijmegen heeft ontwikkeld en uitgevoerd draagt ook bij aan borging (gericht op bewustwording en signaleren/handelen van toekomstige docenten). Deze pilot wordt nu samen met Hogeschool Arnhem Nijmegen en School en Veiligheid verder uitgewerkt tot een vaste module in de lerarenopleiding. Toekomstige docenten (studenten aan de Educatie Academie) krijgen een introductie in verschillende thema’s (criminele uitbuiting, huiselijk geweld, radicalisering en middelengebruik), maken kennis met professionele organisaties die casuïstiek op deze thema’s behandelen en leren signaleren en hoe vervolgens te handelen. De toekomstige docenten zijn na deze training beter toegerust.

Kwaliteit bewaken door:

1. Onderzoek naar de mate van ronselen van jongeren door criminelen. Dit onderzoek is in samenwerking met Hogeschool Saxion (lectoraat Maatschappelijke Veiligheid, Remco Spithoven). Gemeten wordt hoeveel jongeren worden geronseld, waar, door wie en waarvoor. Op basis van de resultaten kan het lesmateriaal en programma worden bijgestuurd;
2. Onderzoek naar waardering van de les door de diverse doelgroepen (jongeren, ouders en docenten) door middel van diepte-interviews en afnemen van enquêtes. Bevraagd wordt o.a. de mate waarin de les/ voorlichting aan verwachtingen voldoet, in hoeverre de didactische vormen aanspreken en of de doelstelling van de les/ voorlichting wordt behaald;
3. Trainen en ondersteunen van trainers, uitvoeringsteams en docenten;
4. Standaardiseren van de uitvoeringsprocessen en beschikbaar hebben van checklists en dergelijke om te komen tot een goede bewustwordingsles;
5. Een bibliotheek met relevant achtergrondmateriaal ter beschikking te hebben voor docenten, trainers en uitvoeringsteams om zich zo optimaal mogelijk te kunnen bekwamen in de inhoudelijke materie van criminele uitbuiting en de verschillende verschijningsvormen.

Verwachte prestaties 2021 – 2022:

LLA = leerlingalert, SA = studentalert, DA = docentalert, OA = ouderalert

Prestatie	2021	2022
Acquisitie (aantal benaderde scholen)		
- VO	80% in Gld	100% in Gld en 50% in O
- MBO	50% in Gld	100% in Gld en 50% in O
- HBO	50% in Gld	100% in Gld en 50% in O

Prestatie	2021					2022				
- WO						1 in Gld en 1 in O				
Promotie programma										
- Landelijk en regionaal	4					4				
- Pitches	12					Maandelijks				
- Publicaties / Media	10					20				
Uitvoering programma		LLA	SA	DA	OA		LLA	SA	DA	OA
- VO (naar locatie)	15	50	X	15	15	15	50	X	15	15
- MBO (overkoepelend)	5	X	X	X	X	5	X	X	X	X
- MBO (naar cluster/locatie	20	X	25	10	X	20	X	25	10	X
- HBO (overkoepelend)	1	X	X	X	X	4	X	X	X	X
- HBO (naar cluster/ locatie	4	X	4	4	X	4	X	4	4	X
Bereikte doelgroep										
- Leerlingen	2500					4000				
- Studenten	1000					2000				
- Ouders/ verzorgers	500					750				
- Docenten/ medewerkers	500					750				
- Aantal opgeleide trainers	5					10				
- Aantal gegeven webinars voor trainers	2					4				
- Aantal gegeven webinars voor docenten (wegwijs in lesmateriaal)	4					8				
Borging										
Aantal scholen die programma zelf gaan uitvoeren	5					15				
Ontwikkeling										
- Module Maatschappij in de klas voor toekomstige docenten	Start					Geïmplementeerd				
- Verkenning samenwerking penitiaire inrichting (Over de muur)	Start					Uitwerking				
- Lesmateriaal PO en VSO	Start					Beschikbaar				
- Lesmateriaal voor trainers	Afgerond									
- Effectmeting programma bij verschillende doelgroepen	Start					Doorlopend				
- Lesmateriaal met expertise vanuit bv Openbaar Ministerie						Afgerond				

Financiën

Er is sprake van vier verschillende financieringsstromen voor uitvoering van het programma. De additionele versterkingsgelden maken hiervan onderdeel uit (onder 2 en in de tabel grijs gearceerd).

1. Programma #Leerlingalert 2020-2021;
2. Additionele versterkingsgelden 2021-2022;
3. Aanvullende financiering voor uitvoering in Gelderland 2022;
4. Overig.

1) Financiering vanuit het Programma #Leerlingalert 2020-2021. Vanuit deze financiering is het mogelijk geworden dat het programma is ontwikkeld tot een instrument wat in andere delen van het land ingezet kan worden. De uitvoering van dit programma richt zich op Gelderland.
   → € 90.000,- per jaar, waarbij de toegezegde politiecapaciteit buiten beschouwing is gelaten.
2) Additionele versterkingsgelden die zijn toegekend voor 2021-2022. Doordat de beschikking tot medio 2021 op zich liet wachten, de uitvoering van het programma in het grootste deel van Oost-Nederland mogelijk is tot het einde van 2021 èn de additionele versterkings-middelen in 2022 niet toereikend zouden zijn voor uitvoering van het programma in Oost-Nederland, is ervoor gekozen om de additionele middelen in te zetten in 2022. De uitvoering richt zich op Overijssel en Gelderland.
   → € 111.000,-
3) Voor de uitvoering van het programma in Gelderland (2022) is aanvullende financiering gevraagd, om een capaciteitsinzet van 2 fte, conform het Programmaplan #Leerlingalert 2020-2021 (onder 1), mogelijk te maken. De financiering onder 2 is daartoe niet toereikend. Met inzet financiering 2, heeft provincie Gelderland € 71.578,- toegezegd (co-financiering). Ook worden de leden van het Districtelijk

Deelnemende partij:	Ureninzet per school	Ureninzet: 16 scholen (resultaat 2020)
School	609 – 900	9.744 – 14.400 uren
Lokale uitvoeringspartners	15 – 30	240 – 480 uren
Gemeente	15 – 26	240 – 418 uren
Politie	15– 18	240 – 288 uren
Totale bijdragen in ‘ natura’		10.464- 15.586 uren
Trainerspool	trainers uit het netwerk worden opgeleid om trainingen te kunnen geven.	

Veiligheidsoverleg Gelderland-midden in de vergadering van 1 december 2021 gevraagd formeel in te stemmen met € 10.000,- vanuit het programmabudget Samen Weerbaar, zoals besproken in de vergadering van 2 juni 2021. → € 81.578,-

4) De opdrachtgever heeft toegestemd dat het programma ook in andere delen van het land ingezet kan worden, mits dit niet ten koste gaat van de capaciteitsinzet die gefinancierd wordt onder 1, 2 en 3. Met de bijdrage die aan andere partijen wordt gevraagd heeft de opdrachtgever ingestemd, zijnde:
   a. opleiden van een uitvoeringsteam à € 7.500 (eenmalig) en
   b. vervolgens een jaarlijkse bijdrage van € 0,12 per deelnemer aan het VO, MBO, HBO, WO in dat betreffende gebied om toegang te hebben tot het lesmateriaal, de bibliotheek en ondersteuning te krijgen van het programmateam.

   Ook is het mogelijk dat op onderwijsinstellingen het programma wordt uitgevoerd, als deze niet valt binnen een gebied van een uitvoeringsteam, evenals uitvoering van het programma als pilot binnen een gemeente. Hiervoor worden eenmalig kosten in rekening gebracht, zodat de capaciteitsinzet niet gaat ten koste van eerdergenoemde financieringsstromen. In dit laatste geval ontbreekt verdere toegang tot het lesmateriaal en de bibliotheek. De financiering van de capaciteitsinzet voor uitvoering van het programma in deze andere gebieden (uitvoeringsteam en trainers), wordt in deze begroting buiten beschouwing gelaten. Dit valt ook buiten de verantwoordelijkheid van de opdrachtgever- en nemer van het programma.

   In 2021 zijn 4 teams opgeleid (→ € 30.000) en deze ontwikkeling zet zich voort in 2022. De minimale bijdrage aan het programma in 2022 zal → € 43.590,61 zijn.

Tot en met 2022 is de uitvoering van het programma financieel gedekt. In 2022 wordt de balans opnieuw opgemaakt en een nieuw plan van aanpak gemaakt. Het lijkt dat het financieringsmodel onder 4 ontoereikend is om het programmateam zodanig toe te rusten, dat zij de uitvoeringsteams, trainers en docenten op scholen voldoende kan ondersteunen en de kwaliteit en ontwikkeling kan waarborgen. In ieder geval stopt zonder aanvullende bijdragen vanuit de regio (Gelderland-Overijssel) de uitvoering in Oost-Nederland, omdat noch financiering vanuit regio Oost-Nederland, noch de additionele versterkingsmiddelen (2) hierin voorzien.

<u>Toelichting Inkomsten in natura:</u>

Aan de uitvoering van het programma dragen andere partijen in capaciteit bij. Deze partijen zijn: onderwijs, de lokale uitvoeringspartners (jongerenwerk, straathoekwerk, buurtvaders, leerplicht, Halt, Iriszorg of Tactus) , wijkagenten en medewerkers van de gemeente. Om een indruk te krijgen om hoeveel capaciteit dit gaat, is op basis van de ervaring in 2020 een inschatting gemaakt van gemiddelde uren-inzet per deelnemer bij uitvoering van het programma op een school voor 500 jongeren, hun docenten en ouders (onbeperkte deelname). Hierbij is duidelijk dat het onderwijs koploper is en daarbij is de borging (overname van het lesprogramma door het onderwijs) nog niet meegenomen. Er is uitgegaan van een minimale en maximale variant. Deze bijdrage in niet om te rekenen naar een jaarlijkse bijdrage, omdat er te veel onzekere variabelen inzitten.

Het RIEC Oost-Nederland heeft toegezegd dat medewerkers deel mogen nemen aan de trainingspool, mits hun werkresultaten er niet onder leiden.
De portefeuillehouder Zorg en Veiligheid van politie Oost- Nederland heeft toegezegd in ambulante capaciteit te willen bijdragen en hierover worden gesprekken gevoerd.

In onderstaande tabel is de begroting van 2021 en 2022 verder uitgewerkt, gesorteerd naar bovengenoemde vier financieringsstromen. Grijs gearceerd betreft de financiering van de additionele versterkingsgelden.

	BEGROTING	2021	2022		2021	2022	
	INKOMSTEN			UITGAVEN			
				Verwacht overschot	35.262	14.915	
				PERSONELE UITGAVEN			
1	Programmaplan 2020-2021:			Programmateam:			
	Min JV	20.000		Programmaleider (28 u/wk)	71.048		Programma #Leerlingalert 2020-2021 Gelderland
	Samen Weerbaar	5.000		Teamlid (22 u/wk)	20.000		
	Gemeente Rheden	21.048					
	Provincie Gelderland	50.000					
	Bijdrage in natura: politie	0					
2	Versterkingsgelden		111.000	Programmaleider (28u/wk)		71.048	Capaciteit voor uitvoering in Oost-Nederland
				Teamlid (22u/wk)		34.109	
3	Provincie Gelderland		71.578	Uitbreiding capaciteit teamlid (+16u/wk)		24.806	Additionele capaciteit voor uitvoering in Provincie Gelderland
	Samen Weerbaar[1]		10.000	Ondersteuner (16u/wk, SK 8)		24.806	
				Stagevergoedingen		5.000	
				Teamlid (16u/wk)		26.357	
4	Opleiden nieuwe teams:						
	RIEC Noord	7.500		Programmaleider +8u/ wk (3 mnd)	5.004	20.128	
	Hilversum	7.500		Uitbreiding capaciteit (o.a. met stagiaires)		p.m.	
	Veenendaal	7.500		Teamlid +11u/wk (3 maanden)	4.264		
	RIEC Limburg	7.500					Faciliteren en ondersteuning overige regio's
	Overige teams		p.m.				
	Programmabijdrage:						
	RIEC Noord	9.595	28.785				
	Veenendaal	338	1.015				
	RIEC Limburg	4.169	12.507				
	Hilversum	428	1.284	Overige onkosten		10.000	
	Overige teams		p.m.				
	Inkomsten in natura:		0	MATERIËLE UITGAVEN			
	→ onderstaande tabel			Communicatie, webbeheer, abonnementen	5.000	5.000	Oost Nederland
	Scholen: reiskosten		p.m.	Reiskostenvergoeding	p.m.	p.m.	
	TOTAAL	140.578	236.169		140.578	236.169	

Risico:
COVID-19 heeft impact gehad op de uitvoering van het programma 2020-2021, zowel in de mogelijkheden van scholen om het programma te kunnen inpassen in het jaarrooster als ook in de mogelijkheden om een trainerspool op te bouwen en in te kunnen zetten. Het behalen van resultaten is afhankelijk van de inzet van scholen en trainers – en de gevolgen van COVID-19 zullen hierop geen positief effect hebben.

[1] Besluit verwacht 1 december 2021 door leden Districtsoverleg Gelderland-midden